

De makaak van Maasvlakte 2: unieke vondst bewijst nut 'oervondstchecker'

Kees Moeliker [conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; moeliker@hetnatuurhistorisch.nl]
Jelle Reumer [directeur, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; reumer@hetnatuurhistorisch.nl]

De website www.oervondstchecker.nl is voorjaar 2014 opgezet door het Havenbedrijf Rotterdam om een beeld te krijgen van de vele fossielen en artefacten die op het strand van Maasvlakte 2 gevonden worden. Deskundigen van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam, de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren (WPZ) en de archeologische dienst van de gemeente Rotterdam determineren de vondsten, vaak per omgaande. Er zijn al veel leuke vondsten van fossielen op deze website te zien, met deskundig commentaar van kenners.

Kaak met verstandskies

Begin juni 2014 was fossiel-minnend Nederland in rep en roer nadat Cock van den Berg uit Ridderkerk een foto van een klein stukje kaakbot op de website had gezet. Hij had het ongeveer drie centimeter grote fossiel tijdens een wandeling op het strand van Maasvlakte 2 gevonden in de vloedlijn ter hoogte van 'de blauwe palen'. WPZ-lid en Naturalis-medewerker Hansjorg Ahrens herkende de vondst meteen als een stukje rechteronderkaak met verstandskies (m3) van *Macaca sylvanus florentina*, een uitgestorven ondersoort van de Berberaap die nu nog voorkomt in Noord-Afrika en op de rots van Gibraltar. Nooit eerder was een overblijfsel van deze aap in het westen van Nederland gevonden, wel is de makaak bekend uit de ongeveer 1,6 miljoen jaar oude kleilagen van Tegelen in Limburg. Ook zijn iets jongere vondsten bekend uit het oosten van Engeland.

Schenking

Via de oervondstchecker werd Cock van den Berg geïnformeerd over de determinatie en de zeldzaamheid van zijn vondst, en werd hem verzocht contact op te nemen met Het Natuurhistorisch. De blij verraste vinder was zich bewust van het wetenschappelijk belang van zijn vondst en schonk het makaakkaakje aan het museum. Als dank voor zijn schenking kreeg Cock van den Berg een afgietsel van het fossiel, vakkundig gemaakt door Remi Bakker van Manimal Works.

Nader onderzoek

Omdat fossielen die op Maasvlakte 2 gevonden worden doorgaans hooguit enige honderdduizenden jaren oud zijn (en vaker veel jonger) zou 'het Nederlandse aapje' hier langer geleefd kunnen hebben dan we tot nu toe wisten. Ook de lichte fossilisatiegraad wijst daarop. Nader onderzoek moet dat nog vaststellen. Er worden nu plannen gemaakt om de vondst met behulp van het zogeheten ¹⁴C (radioactieve koolstof) te dateren en ook zal geprobeerd worden of er nog DNA in zit. Aan een wetenschappelijke beschrijving van de vondst wordt gewerkt. Over NMR 9991-0010537 hoort u zeker meer. ◀

▲ Fragment van het achterste deel van een rechteronderkaak met verstandskies (m3) van *Macaca sylvanus florentina*, gevonden op het strand van Maasvlakte 2 door Cock van den Berg; collectie NMR 9991-0010537: **a** wangzijde; **b** tongzijde; **c** bovenaanzicht. De kies is 11.77 mm lang. (Kees Moeliker)